

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรมและการเกษตร
ที่ วท ๑/๒๕๖๐

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ผู้อุทธรณ์ : บริษัท อุบล ไปโอ เอทานอล จำกัด
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า บริษัท อุบล ไปโอ เอทานอล จำกัด ผู้อุทธรณ์ โดย นาย ก. ผู้จัดการใหญ่ มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ถึงเลขาธิการ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลใน ๓ หัวข้อ ที่ปรากฏในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการโรงงานผลิตเอทานอล (ฉบับสมบูรณ์) ของผู้อุทธรณ์ ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) นำไปเผยแพร่ ดังนี้

๑. หัวข้อ ๒.๓ ผังโครงการส่วนขยาย
๒. หัวข้อ ๒.๑๐ ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
๓. หัวข้อ ๒.๑๒ มลพิษและการควบคุม

โดยให้เหตุผลว่าข้อมูลดังกล่าวมีแบบแปลนและข้อมูลเชิงวิศวกรรมซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลความลับในการบริหารธุรกิจ จึงไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนได้

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหนังสือ ด่วน ที่ ทส ๑๐๐๙.๓/๙๘๖๔ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงผู้อุทธรณ์ แจ้งไม่รับฟังคำคัดค้านดังกล่าว

ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ถึงประธานกรรมการข้อมูลข่าวสาร

คำวินิจฉัย ที่ วท ๑/๒๕๖๐

ของราชการ อุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรม และการเกษตร ได้พิจารณาคำอุทธรณ์ เหตุผลที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ไม่รับฟังคำคัดค้าน คำชี้แจงของผู้อุทธรณ์ ผู้แทน สผ. และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว สรุปความได้ว่า ผู้อุทธรณ์ได้จัดส่งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการโรงงานผลิตเอทานอล (ฉบับสมบูรณ์) ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ให้ สผ. และยินยอมให้ สผ. เผยแพร่เนื้อหาบางส่วน แต่ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมฯ มิได้มีการปกปิดเนื้อหาตามที่ได้แสดงความประสงค์ไว้ ต่อมา สผ. ได้นำข้อมูลดังกล่าว เผยแพร่ที่ห้องสมุด สผ. และจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ผู้อุทธรณ์ได้มีหนังสือทักท้วงการดำเนินการของ สผ. สผ. จึงมีคำสั่งให้ระงับการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว และนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการบริหารและกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารใน สผ. (กกข.สผ.) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ โดย กกข.สผ. มีมติให้เปิดเผยรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการโรงงานผลิตเอทานอล (ฉบับสมบูรณ์) ของผู้อุทธรณ์ ตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง การกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อ ๑ และข้อ ๒ ให้ประชาชนทราบได้ โดยให้ลบหรือตัดทอนข้อความในหัวข้อ ดังต่อไปนี้

๑. หัวข้อ ๒.๕ วัตถุประสงค์และสารเคมี

๒. หัวข้อ ๒.๖ ผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์พลอยได้

๓. หัวข้อ ๒.๗ การขนส่งวัตถุดิบและสารเคมี

๔. หัวข้อ ๒.๘ ฤกษ์เก็บผลิตภัณฑ์และผลพลอยได้

๕. หัวข้อ ๒.๙ กระบวนการผลิตเอทานอล รวมทั้งในส่วนของภาคผนวกทั้งหมด

ต่อมา สผ. ได้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ผู้อุทธรณ์เห็นด้วยกับการปกปิดหัวข้อดังกล่าว แต่ไม่เห็นด้วยกับการเปิดเผยข้อมูลจำนวน ๓ หัวข้อ ดังต่อไปนี้

๑. หัวข้อ ๒.๓ ผังโครงการส่วนขยาย

๒. หัวข้อ ๒.๑๐ ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

๓. หัวข้อ ๒.๑๒ มลพิษและการควบคุม

คำวินิจฉัย ที่ วท ๑/๒๕๖๐

ผู้อุทธรณ์จึงคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไปยัง สผ. แต่ สผ. ไม่รับฟังคำคัดค้าน และยืนยันในการปกปิดข้อมูลเพียงเท่าที่ปรากฏตามมติ กกข.สผ. ในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาวิทยาศาสตร์ฯ คณะกรรมการฯ เห็นว่าผู้อุทธรณ์เรื่องนี้สามารถรับไว้พิจารณาได้ และให้เชิญผู้อุทธรณ์และผู้แทน สผ. เข้าชี้แจงข้อเท็จจริง

ผู้อุทธรณ์ชี้แจงสรุปความได้ว่า ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ผู้อุทธรณ์ต้องการให้ สผ. ปกปิด เพิ่มเติม นอกเหนือจาก ๕ หัวข้อที่ สผ. ได้ปกปิดไปแล้วนั้น มี จำนวน ๓ หัวข้อ ดังนี้

๑. หัวข้อ ๒.๓ ผังโครงการส่วนขยาย ข้อมูลในส่วนนี้ประกอบไปด้วยแผนผังของโครงการทั้งส่วนเดิมและส่วนขยาย ซึ่งการเปิดเผยแผนผังจะทำให้ทราบขั้นตอนการทำงานต่างๆ ในกระบวนการผลิต และตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยผลิตที่อยู่ในภายในโรงงานทั้งหมด ข้อมูลดังกล่าวผู้อุทธรณ์ได้ทำการคำนวณ คิดค้น รวมถึงออกแบบการก่อสร้างอาคารภายในโครงการ ด้วยเงินจำนวนมาก เช่น ตารางที่ ๒.๓.๒-๑ การจัดแบ่งพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์แต่ละกิจกรรมหลัก หากมีการเผยแพร่ข้อมูลออกไป จะทำให้ทราบขั้นตอนการผลิตที่สำคัญ รวมทั้งจำนวน และส่วนประกอบต่างๆ ที่ต้องทำการก่อสร้างทั้งหมดของโรงงานผลิตเอทานอล และอาจมีการลอกเลียนแบบเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับของตนเองได้ อีกทั้ง ผู้อุทธรณ์มีความกังวลในเรื่องของความปลอดภัย เพราะอาจมีผู้ไม่ประสงค์ดีนำข้อมูลไปสร้างความเสียหายแก่บริษัทฯ

๒. หัวข้อ ๒.๑๐ ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ข้อมูลในส่วนนี้ประกอบไปด้วยแบบบ่อน้ำดิบและแบบอื่นๆ ทางวิศวกรรม เช่น รูปที่ ๒.๑๐-๔.๒ เป็นภาพตัดขวางแสดงจุดผิวน้ำเข้าสู่บ่อเก็บน้ำดิบของโครงการ รูปที่ ๒.๑๐-๔.๓ เป็นระบบผิวน้ำของโครงการ รูปที่ ๒.๑๐-๔.๘ เป็นแบบแปลนและรูปตัดบ่อเก็บน้ำดิบ บ่อที่ ๕ ข้อมูลดังกล่าวหากมีการเปิดเผยจะทำให้ทราบถึงเทคนิคการออกแบบในการผิวน้ำดิบเข้าสู่กระบวนการผลิต เทคนิคการออกแบบบ่อเก็บน้ำดิบ ซึ่งการคิดค้นนี้ผู้อุทธรณ์ต้องลงทุนด้วยเงินจำนวนมาก ผู้อุทธรณ์เกรงว่าจะถูกลอกเลียนแบบแนวคิด โดยเฉพาะข้อมูลในหน้า ๒-๑๒๒ ถึงหน้า ๒-๑๒๘ ที่ผู้อุทธรณ์ไม่ต้องการให้เปิดเผย

คำวินิจฉัย ที่ วท ๑/๒๕๖๐

๓. หัวข้อ ๒.๑๒ มลพิษและการควบคุม ซึ่งเป็นผังแสดงที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียแบบระบบผลิตก๊าซชีวภาพ (MUR) ข้อมูลในส่วนนี้ประกอบไปด้วย แผนผังของโครงการทั้งส่วนเดิมและส่วนขยาย ซึ่งการแสดงผลผังอาจทำให้ทราบถึงขั้นตอนการทำงานต่างๆ โดยสิ่งเหล่านี้ได้มาจากการที่ผู้อุทธรณ์ทำการคัดค้านขึ้นมา หากข้อมูลในส่วนนี้ถูกเผยแพร่ออกไปจะทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้อุทธรณ์ และอาจถูกลอกเลียนแบบแนวคิดได้ เช่น

(๑) รูปที่ ๒.๑๒-๒.๒ ผังแสดงที่ตั้งระบบน้ำเสียแบบระบบ MUR ซึ่งเป็นระบบผลิต Bio-Gas ที่นำมาใช้ในการผลิตไฟฟ้าในโรงงานเพื่อช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและลดมลพิษ การออกแบบระบบเป็นลิขสิทธิ์ของผู้อุทธรณ์ โดยผู้อุทธรณ์มีความกังวลในเรื่อง Safety & Security เพราะแบบจะแสดงตำแหน่งที่ตั้งตัวถัง MUR

(๒) ตารางที่ ๒.๑๒-๒.๒ ค่าที่ใช้ในการออกแบบระบบน้ำเสียแบบระบบ MUR ของโครงการปัจจุบัน และตารางที่ ๒.๑๒-๒.๓ ค่าที่ใช้ในการออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียแบบระบบ MUR ภายหลังโครงการส่วนขยายเปิดดำเนินการ

(๓) รูปที่ ๒.๑๒-๒.๓ แผนผังกระบวนการผลิตก๊าซชีวภาพ

(๔) รูปที่ ๒.๑๒-๒.๖ กระบวนการบำบัดน้ำเสีย ซึ่งผู้อุทธรณ์ได้ออกแบบโดยมีแนวคิดของ Zero-Waste Production

(๕) รูปที่ ๒.๑๒-๒.๗ Hydraulic Profile ของระบบบำบัดน้ำเสีย

(๖) รูปที่ ๒.๑๒-๓.๑ ผังขั้นตอนการจัดการน้ำทิ้ง

โดยข้อมูลที่ผู้อุทธรณ์ไม่ต้องการให้เปิดเผยอยู่ในหน้า ๒-๑๗๘ ถึง ๒-๑๘๘ โดยเฉพาะหน้า ๒-๑๘๓ แผนผังกระบวนการผลิตก๊าซชีวภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ยังไม่มีบริษัทใดคิดค้นได้

ผู้แทน สผ. ชี้แจงสรุปความได้ว่า เหตุผลที่ สผ. เห็นว่าไม่ควรปกปิดหัวข้อทั้งสามตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ เนื่องจากหัวข้อ ๒.๓ ผังโครงการส่วนขยาย เป็นข้อมูลที่โครงการต่างๆ รวมถึงโครงการโรงงานผลิตเอทานอลอื่นๆ ต่างยินยอมให้เปิดเผย และการเปิดเผยจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนที่จะสามารถนำข้อมูลไปตรวจสอบได้ว่า ผู้อุทธรณ์มีการวางแผนโครงการส่วนขยายเป็นไปตามความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้ชำนาญการหรือไม่ ซึ่งจะเป็นผลดีกับผู้อุทธรณ์ที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเชื่อมั่น

หัวข้อ ๒.๑๐ ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยเฉพาะข้อมูลในหน้า ๒-๑๒๒ ถึง หน้า ๒-๑๒๘ เป็นข้อมูลการชักน้ำเข้าโครงการ การผันน้ำ การออกแบบบ่อเก็บน้ำดิบ ข้อมูลดังกล่าวเป็นเทคนิคการใช้น้ำ หรือการก่อสร้างที่ไม่ได้มีความซับซ้อนทางวิศวกรรม หรือเป็นเทคนิคพิเศษแต่อย่างใด สผ. จึงเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวสามารถเปิดเผยได้

คำวินิจฉัย ที่ วท ๑/๒๕๖๐

หัวข้อ ๒.๑๒ มลพิษและการควบคุม โดยเฉพาะหน้า ๒-๑๗๘ ถึงหน้า ๒-๑๘๘ ข้อมูลโดยส่วนใหญ่เป็นการอธิบายหลักการการควบคุมมลพิษ แต่ไม่ได้มีการลงรายละเอียดของข้อมูล และข้อมูลบางหน้า เช่น ในหน้า ๒-๑๘๔ มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของผู้อุทธรณ์เอง สผ. จึงเห็นว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเปิดเผยได้ ส่วนข้อมูลหน้า ๒-๑๘๓ เป็นแผนผังกระบวนการผลิตก๊าซชีวภาพที่ยังไม่พบว่ามี การเผยแพร่ทางเว็บไซต์ใด และอาจถือได้ว่าเป็นข้อมูลทางเทคนิคซึ่งการเปิดเผยอาจมีผลกระทบต่อผู้อุทธรณ์ได้

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรม และการเกษตร พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารที่ผู้อุทธรณ์ต้องการให้ปกปิดแต่ สผ. ไม่รับฟังคำคัดค้าน คือ หัวข้อ ๒.๓ ผังโครงการส่วนขยาย หัวข้อ ๒.๑๐ ระบบสาธารณูปโภคและ สาธารณูปการ และหัวข้อ ๒.๑๒ มลพิษและการควบคุม ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลส่วนหนึ่ง ของการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการโรงงานผลิตเอทานอล ซึ่งผู้อุทธรณ์ ต้องเสนอข้อมูลเหล่านี้เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ และคณะกรรมการ ผู้ชำนาญการได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบแล้ว ข้อมูลดังกล่าวแม้จะเป็นข้อมูลของผู้อุทธรณ์ แต่ เป็นข้อมูลที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อ ๒.๓ ผังโครงการส่วนขยาย แม้จะแสดงตำแหน่งที่ตั้งที่อาจทำให้ทราบผังขั้นตอนการผลิตได้ แต่เป็นข้อมูลที่ทราบกันโดยทั่วไป และการเปิดเผยนั้นจะทำให้ประชาชนได้ทราบสัดส่วนการใช้ที่ดินที่มีการออกแบบโดยคำนึงถึงความ ปลอดภัยและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ตามที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ให้ความเห็นชอบไว้หรือไม่ หัวข้อ ๒.๑๐ ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ในหน้า ๒-๑๒๒ ถึงหน้า ๒-๑๒๘ ข้อมูล ดังกล่าวเป็นข้อมูลทางเทคนิคในการใช้น้ำและการออกแบบในเชิงวิศวกรรมโดยทั่วไปที่มีการนำมาใช้ อย่างแพร่หลายอยู่แล้ว อีกทั้ง หัวข้อ ๒.๑๒ มลพิษและการควบคุม หน้า ๒-๑๗๘ ถึงหน้า ๒-๑๘๒ และหน้า ๒-๑๘๔ ถึงหน้า ๒-๑๘๘ เป็นเพียงการอธิบายหลักการทางวิชาการในกระบวนการขั้นตอน การควบคุมมลพิษซึ่งมิได้มีการลงรายละเอียดของข้อมูลอันจะทำให้เห็นว่าเป็นเทคนิคเฉพาะของ ผู้อุทธรณ์แต่อย่างใด ข้อมูลดังกล่าวจึงยังไม่เข้าลักษณะที่ไม่อาจเปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ แห่ง พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เว้นแต่ ข้อมูลในหน้า ๒-๑๘๓ ซึ่งเป็นการจัด เรียงลำดับกระบวนการเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุมมลพิษซึ่งเป็นข้อมูลทางเทคนิคเฉพาะที่ไม่เป็นการ เปิดเผยแพร่หลายเป็นการทั่วไป การเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้จึงอาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของ ผู้อุทธรณ์ได้ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์ สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว จึงให้ปกปิดเฉพาะข้อมูลในส่วนนี้

คำวินิจฉัย ที่ วท ๑/๒๕๖๐

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรม และการเกษตร จึงวินิจฉัยให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปกปิดข้อมูลในหัวข้อ ๒.๑๒ มลพิษและการควบคุม หน้า ๒-๑๘๓ ส่วนข้อมูลในหัวข้ออื่นให้ยกอุทธรณ์

ศาสตราจารย์สุนทร มณีสวัสดิ์	กรรมกร
ศาสตราจารย์จรงค์ ผลประเสริฐ	กรรมการ
ศาสตราจารย์สมชาติ โสภณรณฤทธิ์	กรรมการ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณอมเรศ ภูมิรัตน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ยืน ภู่วรรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภศิษฐ์ ทวีแจ่มทรัพย์	กรรมการ
นายสรเสริญ อัจจุมานัส	กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์